

IZVJEŠTAJ O RADU HRVATSKOG PRAVNOG CENTRA U 2020. GODINI

Sadržaj

Uvodno

1. Zaštita prava ranjivih skupina
2. Sudjelovanje u pojedinim javnim politikama i monitoring njihove provedbe
3. Istraživanja i izvještaji u području ljudskih prava
4. Edukacija za civilno društvo i javni sektor

Zaključno

UVODNO

Djelovanje HPC-a u izvještajnom razdoblju primarno je obilježila izvanredna situacija uzrokovana pandemijom zbog bolesti Covid-19 (viša sila) te produbljivanje gospodarske i društvene krize uslijed takvih okolnosti u kojima je trebalo djelovati ispunjavajući sve ugovorne obveze preuzete ugovorima s donatorima po projektima planiranim i dogovorenim za implementaciju u toj godini, te osiguravati održivost organizacije i u 2021. (zastalo se s objavom nekih natječaja, EU nije pripremila dokumente za natječaje za 2021. itd.; zastalo se s pripremom strateških dokumenata i pripremom gospodarskog djelovanja HPC-a, i sl.). Prilagođavanje izvanrednoj situaciji značilo je uvođenje kriznog menadžmenta od strane Upravnog odbora koji sadrži elemente i prioritete važne za održivost organizacije te premošćivanje krize, naročito u 2021. Radilo se većim dijelom od kuće, sa strankama se kontaktiralo i radilo telefonski i putem e-maila, većina sastanka, skupova i edukacija održavana je online. Sve je to trebalo dogovarati s donatorima jer su se mijenjale ugovorene metode rada te se intenzivno komuniciralo s donatorima, prilagođavajući pojedine projekte novoj organizaciji rada.

Specifičnosti komunikacije i suradnje zbog pandemije podrazumijevalo je više vremena za obavljanje svih poslova i zadataka, kao i povećani, takoreći dnevni, angažman pojedinih dužnosnika zaduženih za organizaciju rada, usmjeravanje i nadgledanje izvođenja svih aktivnosti.

Usprkos navedenim poteškoćama, plan rada HPC-a za 2020. realiziran je u potpunosti. Dalje prikazujemo postignute rezultate raspoređene u četiri glavna programa/strateška usmjerenja HPC-a (za opis pojedinih programa upućujemo na Izvještaj o radu za 2019. godinu):

1. ZAŠTITA PRAVA RANJIVIH SKUPINA

- Pružena primarna pravna pomoć (pravne informacije i savjeti) hrvatskim građanima/kama u 1360 slučaja (svakodnevno, putem telefona, e-maila ili izravnih kontakata u uredu HPC-a); od toga 923 općih pravnih informacija i 419 pravnih savjeta, jedan podnesak za javnopravna tijela; i jedno zastupanje u postupku pred javnopravnim tijelom.
- Pruženo 225 pravnih informacija i savjeta tražiteljima međunarodne zaštite (uključivo i onima u detenciji), kao i osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom (azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom) i strancima (putem 55 održanih pravnih dežurstava u Prihvatilištu za tražitelje međunarodne zaštite u Zagrebu, 10 pravnih dežurstava u Prihvatilištu za tražitelje međunarodne zaštite u Kutini, jedno (1) pravno dežurstvo u Prihvatnom centru za strance, jedno (1) dežurstvo u Tranzitno prihvatnom centru za strance u Tovarniku, 24 u uredu HPC-a, 1 u Domu u Tišini Erdedskoj; 34 putem e-maila, 25 putem telefona, 12 savjetovanja u suradnji s Integracijskom kućom HCK-a).
- Održano je 17 pravnih savjetovanja u ustanovama socijalne skrbi u kojima su smještene djeca bez pratnje, razgovarano je ukupno s 30 djece bez pratnje (11 u Centru za pružanje usluga u zajednici Zagreb – Dugave, 1 u Centru za pružanje usluga u zajednici Ivanec, 1 u Centru za pružanje usluga u zajednici Karlovac, 2 u Centru za pružanje usluga u zajednici Rijeka, 1 u Centru za pružanje usluga u zajednici Vrbina – Sisak i 1 u Centru za pružanje usluga u zajednici Split)
- Pružene inicijalne pravne informacije neregularnim migrantima (potencijalnim tražiteljima međunarodne zaštite) u 815 slučaja (ukupno obuhvaćena 3471 osoba) putem telefona, emaila te u uredu HPC-a. Od tog broja, 587 osoba omogućen je pristup sustavu azila (izražena namjera).
- Po punomoći tražitelja preuzeto jedno (1) zastupanje u upravnom postupku odobravanja međunarodne zaštite.
- Preuzeto zastupanje dva (2) tražitelja međunarodne zaštite u upravnosudskom postupku (drugi stupanj), po punomoći.
- U srpnju 2019. godine HPC je Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku poslao molbu za diseminiranjem obavijesti o provođenju aktivnosti HPC-a pružanja pravnih informacija posebnim skrbnicima imenovanim djeci bez pratnje stranim državljanima vezano za ostvarivanje njihovih prava. Slijedom toga, pravne informacije pružene su socijalnim radnicima u 2020. – posebnim skrbnicima ukupno 20 puta.
- Analizirani zahtjevi za međunarodnom zaštitom od strane 21 studenta Pravne klinike Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Grupe za pomoć tražiteljima azila i strancima (pisanje mišljenja i priprema izvještaje o zemljama podrijetla tražitelja).
- Pregledan 971 zahtjev za međunarodnu zaštitu po suglasnosti tražitelja (radi dobivanja cjelovitog uvida u razloge traženja zaštite u RH).

Izravni korisnici i njihov broj:

- 1348 hrvatskih državljana korisnika besplatne pravne pomoći
- 1 osoba bez državljanstva
- 26 azilanata
- 6 osoba pod supsidijarnom zaštitom
- 67 tražitelja međunarodne zaštite
- 23 stranca s drugim statusom
- 30 djece bez pratnje
- 3741 neregularni migranti/potencijalni tražitelji međunarodne zaštite
- 21 student kliničar
- 10 posebnih skrbnika

ukupno: 5273 korisnika

2. SUDJELOVANJE U POJEDINIM JAVNIM POLITIKAMA I MONITORING NJIHOVE PROVEDBE

Sudjelovanje/doprinos pojedinim javnim politikama

- U okviru projekta „CISUR - Jačanje pravosudne suradnje u primjeni Uredbe o nasljeđivanju u Hrvatskoj i Sloveniji“ izrađen je Vodič za primjenu Uredbe EU br. (650/2012) o nasljeđivanju, instruktivni priručnik za pravnike praktičare koji primjenjuju Uredbu o nasljeđivanju (http://www.hpc.hr/wp-content/uploads/2020/09/Vodic_HR_novo.pdf); izrađene su i Informacije za građane i građanke zemalja članica EU, informativni materijal za opću javnost (<http://www.hpc.hr/wp-content/uploads/2020/06/HR-Informacija-za-gra%C4%91anke-i-gra%C4%91ane-zemalja-%C4%8Dlanica-EU-naslje%C4%91ivanje.pdf>); održani su sastanci u Hrvatskoj i Sloveniji s predstavnicima institucija (na visokoj *policy* razini) radi pripreme panel diskusija na međunarodnom kolokviju (u Hrvatskoj: s Ministarstvom pravosuđa 16.06.2020., Hrvatskom javnobilježničkom komorom 17.06.2020., Vrhovnim sudom RH također 17.06.2020. te s Hrvatskom odvjetničkom komorom 23.06.2020.), za koju svrhu su sudionici sastanaka poslali svoja pisana očitovanja na probleme i izazove u primjeni Uredbe (EU) o nasljeđivanju, prepoznate tijekom implementacije projekta; održan je međunarodni kolokvij s 25 sudionika iz RH i Slovenije, te predstavnicima Vijeća notarijata Europske unije (CNUE) i Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima (EJN) (3.07.2020, *online*); (<http://www.hpc.hr/2020/07/19/odrzavanjem-medunarodnog-kolokvija-završen-projekt-jacanje-pravosudne-suradnje-u-primjeni-uredbe-o-nasljeđivanju-u-hrvatskoj-i-sloveniji-enhancing-judicial-cooperation-on-th/>); objavljeni su zaključci s održanog međunarodnog kolokvija o mogućim i korisnim promjenama u nacionalnom zakonodavstvu i zakonodavstvu EU koji su kasnije podijeljeni sa svim sudionicima i diseminirani relevantnim dionicima (https://www.hpc.hr/wp-content/uploads/2020/07/Zaklju%C4%8Dci_Me%C4%91unarodni-kolokvij_novo.pdf);
- U sklopu projekta „Pružanje pravnog savjetovanja tražiteljima međunarodne zaštite“, održani su stručni sastanci sa donositeljima odluka, službenicima Odjela za postupak međunarodne zaštite MUP-a RH: prvi stručni sastanak održan je 24.01.2020. na temu „Razmjena iskustva o očekivanjima tražitelja u postupku“. Na sastanku je sudjelovalo 13 službenika Odjela za

postupak međunarodne zaštite i voditeljica Službe za međunarodnu zaštitu. Na sastanku su raspravljena iskustva službenika Odjela za postupak međunarodne zaštite i pravnik HPC-a o očekivanjima tražitelja u postupku odobrenja međunarodne zaštite. Također, identificirani su najznačajniji izazovi s kojima su se susretali donositelji odluka s jedne strane te provoditelji projektnih aktivnosti s druge. Drugi stručni sastanak održan je 27.02.2020. na temu „Izazovi i dobre prakse komunikacije i razmjene informacija s tražiteljima međunarodne zaštite“. Na sastanku je sudjelovalo 11 službenika Odjela za postupak međunarodne zaštite.

- U sklopu projekta „Unapređenje borbe protiv nesnošljivosti kroz istraživanje, izradu preporuka i obuku/ Improved response to intolerance through research, strategic advocacy, and training – IRIS“ održano je osam (8) zagovaračkih sastanaka s dionicima u području zločina iz mržnje na kojima su pravni stručnjaci i članovi projektnog tima predstavili rezultate empirijskog istraživanja na populaciji slučajeva zločina iz mržnje u Hrvatskoj u razdoblju 2013.-2018. i na njemu utemeljene preporuke. Održani su sastanci: sa sucima kaznenih i prekršajnih sudova; s državnim odvjetnicima; s djelatnicima MUP-a (dužnosnici iz Ravnateljstva policije, predstavnici policijskih uprava, nastavnici Visoke policijske škole); s predstavnicima Ministarstva pravosuđa i uprave; s predstavnicima pravobraniteljskih institucija; s organizacijama civilnog društva aktivnih u području zločina iz mržnje, s članovima i članicama Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te s gospodinom Borisom Miloševićem, potpredsjednikom Vlade RH za društvene djelatnosti i ljudska prava (ukupno 57 sudionika na osam sastanaka) (<http://www.hpc.hr/2020/10/13/projekt-iris-unapredenje-borbe-protiv-nesnosljivosti-kroz-istrazivanje-izradu-preporuka-i-obuku-zagovaracki-sastanci/>); objavljene su Preporuke za unapređenje odgovora na zločine iz mržnje i Preporuke za poboljšanje suradnje organizacija civilnog društva, policije i pravosudnih tijela, izrađene na temelju rezultata istraživanja, rasprave na fokusnim grupama i zagovaračkim sastancima te konzultacija s predstavnicima svih partnerskih i suradnih organizacija zastupljenih u Odboru projekta istraživanja provedenog u sklopu projekta „IRIS – Unapređenje borbe protiv nesnošljivosti kroz istraživanje, izradu preporuka i obuku“ te na njima utemeljene preporuke (http://www.hpc.hr/wp-content/uploads/2020/10/ZiM_izvjesce.pdf); članovi projektnog tima i eksperti na projektu su radom „Hate Crime in Croatia - empirical analysis of cases from the victims' perspective“ sudjelovali na konferenciji INHS Biennial Conference „Hate, Democracy and Human Rights“, Co-hosted by the Organisation for Security and Cooperation in Europe – Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) and the University of Plymouth (2. i 3.12.2020.).
- U okviru projekta „DREP – Defence Rights in Evidentiary Proceedings (Prava obrane u dokaznim postupcima)“ održana je konzultacijska radionica (24.09.2020., *online*) koju su moderirali prof.dr.sc. Elizabeta Ivičević Karas i doc.dr.sc. Zoran Burić. Na radionici je sudjelovalo 20 sudionika (suci, zamjenici državnih odvjetnika, odvjetnici, članovi akademske zajednice, predstavnici civilnog društva te tzv. *policy makers* (kreatori politika) iz područja kaznenog procesnog prava). Na radionici su predstavljeni rezultati nacionalnog istraživanja pravnih standarda koji reguliraju dokazni postupak, i potom, u stručnom kolegijalnom dijalogu, iz različitih perspektiva, identificirane su dobre i slabe točke nacionalnog zakonodavstva u odnosu na primjenu članaka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (pravo na pravično suđenje) (<http://www.hpc.hr/2020/10/09/odrzana-konzultacijska-radionica-o->

[pravima-obrene-u-dokaznim-postupcima/](#)). Prethodno je pripremljen i raspravni materijal za sudionike radionice (http://www.hpc.hr/wp-content/uploads/2020/10/DREP-847362-Prava-obrene-u-dokaznim-postupcima_Konzultacijska-radionica-24-IX-Discussion-paper-1.pdf); na temelju zapisa s konzultacijske radionice održane u rujnu pripremljen je *Consultation workshop communique* u kojem su sažeti ključni problemi i zaključci rasprave konzultacijske radionice.

- U okviru projekta „ARVID - Bolji pristup pravima iz Direktive o žrtvama za osobe s invaliditetom“ održana je međunarodna konferencija, na kojoj je sudjelovalo 43 predstavnika iz hrvatskih i slovenskih organizacija i institucija s mandatom u području implementacije EU prava/Direktive o žrtvama u odnosu na osobe s invaliditetom u statusu žrtava kaznenih djela (21.02.2020.)(<http://www.hpc.hr/2020/02/25/odrzana-je-pocetna-konferencija-projekta-arvid-pristup-osoba-s-invaliditetom-pravima-iz-direktive-o-zrtvama-kljucne-tocke-i-izazovi/>)
- Povodom Dana izbjeglica 2020. objavljeno je devet instruktivnih video materijala pod nazivom „I ti imaš pravo na...“ (pravo na rad, pravo na spajanje obitelji, pravo na priznavanje kvalifikacija, prava za vrijeme nezaposlenosti, pravo na stjecanje državljanstva, pravo na stanovanje, pravo na besplatnu pravnu pomoć, prava iz sustava socijalne skrbi i pravo na stjecanje nekretnina) u kojima su pravnici HPC-a izložili na jasan način i jednostavnim jezikom određena prava zajamčena osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita i načine ostvarivanja tog prava u praksi. Video materijali prevedeni su na engleski jezik, te sinkronizirani na arapski i farski jezik (<https://www.youtube.com/channel/UCn8oXk8u-3UoSosahKpfEvg/videos>; <http://www.hpc.hr/2020/06/24/dan-izbjeglica-2020-i-ti-imas-pravo-na/>).
- Održana dva sastanka Koordinacije za azil na teme „Pružanje socijalnih usluga osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita u Republici Hrvatskoj“ u Edukacijskom centru Hrvatskog Crvenog križa uz sudjelovanje 28 sudionika (4.03.2020.); „Utjecaj koronavirusa i izazovi s kojima se akteri u sustavu azila susreću tijekom pandemije“, hotel Academia, Zagreb uz sudjelovanje 19 sudionika (23.10.2020.).
- Održana konferencija “Aktualnosti u području zaštite prava djece bez pratnje” 20. studenog 2020., *online*, uz sudjelovanje 30 sudionika predstavnika državnih tijela i nevladinih organizacija.
- U sklopu projekta „StudentWatch“, studenti prava (demonstratori na Katedri za europsko javno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu), pratili su utjecaj pandemije bolesti Covid-19 na pojedina područja koja su više izložena posljedicama širenja bolesti, kao što su zdravstvo i gospodarstvo te utjecaj pandemije na ostvarivanje prioriteta predsjedanja Vijećem EU iz područja obrazovanja i migracija. Također, pratili su način upravljanja RH kao predsjedateljice Vijeća EU trenutnom krizom u odabranim područjima (tzv. krizno upravljanje ili krizni menadžment), pa su tako pratili i obradili četiri (4) određene teme (koristeći planove praćenja koje su izradili za svaku pojedinu temu) i potom su u odnosu na navedena praćenja proveli intervjue s govornicima relevantnim za svaku pojedinu temu, i to ukupno devet (9) intervjua na četiri (4) sljedeće teme i sa sljedećim sugovornicima: na temu utjecaja širenja bolesti Covid-19 na gospodarstvo i budžet EU proveden je intervju s g. Zvonimirom Vidukom, direktorom

društva Altpro (<https://www.youtube.com/watch?v=xBfuO5VZ2O4&t=508s>); na temu utjecaja širenja bolesti Covid-19 na jačanje mobilnosti učenika, studenata, istraživača, nastavnika i drugog osoblja unutar EU provedeni su intervjui s dr.sc. Borisom Jokićem (https://www.youtube.com/watch?v=ij-m_ZHCjWI), višim znanstvenim suradnikom s Instituta za društvena istraživanja, te s profesoricom Nadom Šimić, ravnateljicom OŠ Trnjanska u Zagrebu i učiteljicom savjetnicom Renatom Kolarec iz OŠ Slavka Kolara u Kravarskom (<https://www.youtube.com/watch?v=PNo1orFVh3U>); na temu utjecaja širenja bolesti Covid-19 na zdravstvo provedeni su intervjui s izv. prof. dr. sc. Vilijem Berošem, ministrom zdravstva (<https://www.youtube.com/watch?v=Gag-xqGqAxk>) i prof.dr.sc. Ivicom Lukšićem, upraviteljem respiratornog centra KB Dubrava (<https://www.youtube.com/watch?v=mx7ZiiQfjPo>); te na temu utjecaja širenja bolesti Covid-19 na migracijsku politiku provedeni su intervjui s Uredom Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR), predstavništvom u Hrvatskoj, Ministarstvom unutarnjih poslova i Sarom Kekuš, predstavnicom Centra za mirovne studije i voditeljicom programa „Azil, integracija i ljudska sigurnost“ (<https://www.youtube.com/watch?v=x08T16Q-84k>). Na temelju rezultata praćenja i provedenih intervjua s relevantnim dionicima izrađeni su izvještaji o praćenju za svaku pojedinu temu. Izvještaji su poslani relevantnim *stakeholderima* (Vlada, predsjednik RH, ministarstva, agencije, predstavnici u Europskom parlamentu, međunarodne organizacije, organizacije civilnog društva, i dr.).

- U suradnji s Europskim vijećem za izbjeglice i prognanike (ECRE) i Centrom za mirovne studije organiziran je okrugli stol (18.02.2020). u Bruxellesu pod naslovom “Access to asylum and violence at Croatia’s border: recommendations from civil society”. Sudionici okruglog stola bili su zastupnici Europskog parlamenta, službenici iz Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove te službenici Glavne uprave za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, predstavnici međunarodnih organizacija poput Amnesty Internationala i UNHCR-a (ukupno 26 sudionika). Predsjednica HPC-a, izv.prof.dr.sc. Goranka Lalić Novak održala je izlaganje na temu „Access to asylum at the EU external borders: implications and recommendations regarding the rule of law“ u kojem je iznesen niz praktičnih preporuka za ostvarivanje više odgovornosti, transparentnosti, suradnje i solidarnosti na razini EU. (<http://www.hpc.hr/2020/02/26/okrugli-stol-access-to-asylum-and-violence-at-croatias-border-recommendations-from-civil-society/>); izv. prof. dr. sc. Goranka Lalić Novak dala je intervju Glasu Slavonije na temu Prioriteta hrvatskog predsjedanja Europskom unijom (<https://www.glas-slavonije.hr/422482/11/U-provedbi-prioriteta-ne-zaboraviti-na-ocuvanje-vladavine-prava>).
- Sudjelovanje u mreži AEDH: potpisana zajednička izjava kojom se traži puštanje aktivista za ljudska prava (*human rights defenders*) iz zatvora diljem svijeta u kojima su smješteni u nečovječnim i ponižavajućim uvjetima, a koja je dio kampanje #ForFreedom (<http://en.freedom-defenders.org/>) (31.03.2020.)
- Sudjelovanje u mreži JUSTICIA: sudjelovanje prof. dr. sc. Elizabete Ivičević Karas na godišnjoj konferenciji Savjetodavnog panela pravnih stručnjaka (Legal Experts Advisory Panel - LEAP) organizacije Fair Trials u Lisabonu (28. i 29.02.2020.) te na sastanku mreže JUSTICIA (JUSTICIA NGO Meeting) održanom 28.02.2020.; potpisana je *Statement on COVID-19 criminal offences*,

prosecutions and fines: "JUSTICIA calls for action against disproportionate COVID-19 criminalisation"

(<https://www.fairtrials.org/sites/default/files/JUSTICIA%20callsfor%20action%20against%20disproportionate%20%20COVID-19%20Criminalisation%20-P2.pdf>) koja daje pogled na nove odredbe kaznenih zakona vezane uz Covid-19 pandemiju, nezakonita uhićenja i sudske procese, kao i na neproporcionalnu kriminalizaciju i neproporcionalne novčane kazne (15.05.2020.); potpisana *Statement on detention and oversight*: "Rights Behind Bars During Covid-19"

(https://www.fairtrials.org/sites/default/files/publication_pdf/JUSTICIA%20Statement%20on%20detention.pdf) koja uzima u obzir razvoj situacije vezan uz istražni zatvor u vrijeme pandemije Covid-19, nadzor nad situacijom u zatvorima i dobrobiti zatvorenika te rizik od povećane izolacije (15.05.2020.); potpisana zajednička izjava JUSTICIA mreže u kojoj se osuđuju napadi slovenske vlade na organizacije civilnog društva koji su rezultirali deložacijom 18 organizacija civilnog društva iz njihovih prostorija u Metelkovoju ulici, Ljubljana, među kojima je i dugogodišnja HPC-ova partnerska organizacija Mirovni inštitut (<https://www.fairtrials.org/news/slovenia-government-evicts-peace-institute-latest-attack-civil-society>) (2.11.2020.).

- Sudjelovanje u ELENA mreži: sudjelovanje na sastanku ELENA koordinatora (29.11.2020.); pripremljen ELENA Index za Hrvatsku koji sadržava informacije o organizacijama u Hrvatskoj koje pružaju razne vrste podrške tražiteljima međunarodne zaštite i osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom (<https://www.ecre.org/wp-content/uploads/2020/10/Index-Update-2020.pdf>).
- Stručni suradnik HPC-a za područje upravne znanosti, redovni član HPC-a, doc.dr.sc. Teo Giljević, imenovan na prijedlog HPC-a u Povjerenstvo za rad po pritužbama MUP-a, izabran je za predsjednika toga Povjerenstva (13.05.2020.) (https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2020-0212/133302/PO_POVJERENSTVO_PRITUZBE_MUP.pdf).
- Predsjednica HPC-a, izv.prof.dr.sc. Goranka Lalić Novak imenovana je članicom Radne skupine Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo (21.05.2020.).
- Izv.prof.dr.sc. Goranka Lalić Novak, predsjednica HPC-a, izabrana je kao jedna od stručnjakinja za članicu Fit for Future Platform, stručne skupine na visokoj razini koja će Europskoj Komisiji pomoći pojednostavniti propise EU-a i smanjiti nepotrebne povezane troškove (26.10.2020.). Platforma se sastoji od dvije skupine, skupine predstavnika vlada i skupine dionika, u koju pripada i G. Lalić Novak.
- Voditeljica projekta i pravni stručnjak na projektu „Unapređenje borbe protiv nesnošljivosti kroz istraživanje, izradu preporuka i obuku“ (IRIS), pozvani su od predstavnice Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH u Odboru IRIS projekta, u članstvo radne skupine za izradu Nacrta Protokola o postupanju u slučaju zločina iz mržnje te su izabrani za članove te radne skupine, a potom, na poziv toga Ureda, HPC je dostavio komentare na Nacrt Protokola

o postupanju u slučaju zločina iz mržnje (prijedlozi i primjedbe većim se dijelom temelje na uvidu stečenom provedbom pravnog istraživanja u sklopu projekta IRIS).

- Sudjelovanje u radu Radne skupine za seksualno i rodno uvjetovano nasilje i koncipiranju konačne verzije Standardnog operativnog postupka (SOP) u slučaju seksualno i rodno uvjetovanog nasilja u prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite (2.12.2020.).
- Upućen dopis pravobraniteljici za djecu vezano za probleme s kojima se HPC susreće tijekom rada s djecom bez pratnje, osobito u vremenima pandemije bolesti Covid-19 (27.07.2020.).
- Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina dostavljena je ažurirana mjera radnog nacrta Akcijskog plana za integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita. Radi se o mjeri "Pravno savjetovanje osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita". Mjeru je prethodno predložio HPC, te ju je sukladno uputi Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i ažurirao (8.07.2020.).
- Potpisana zajednička izjava organizacija civilnog društva o novom Paktu o migracijama i azilu Centra za mirovne studije (5.10.2020.) (<https://www.cms.hr/hr/azil-i-integracijske-politike/pakt-o-migracijama-i-azilu-za-novi-pocetak-i-neponavljanje-gresaka-potrebno-je-otkloniti-rizicne-stavke-i-razraditi-pozitivne-aspekte>).

Monitoring rada tijela javne vlasti

- U sklopu projekta „Monitoring prisilnih udaljenja“, radi uspostave učinkovitog sustava nadzora prisilnih udaljenja, naročito s aspekta poštivanja temeljnih ljudskih prava državljana trećih zemalja koji se prisilno udaljuju iz RH, obavljeno je ukupno 40 promatranja postupanja policijskih službenika prilikom prisilnih udaljenja (od čega: 22 promatranja faze ukrcanja u vozilo u Prihvatnom centru za strance Ježevo, Tranzitno prihvatnom centru u Tovarniku i policijskim postajama koje su izvršavale prisilno udaljenje, 10 promatranja na graničnom prijelazu, sedam (7) promatranja faze ukrcanja na zrakoplov u Zračnoj luci Franjo Tuđman u Zagrebu, jedno (1) promatranje tijekom leta zrakoplovom). Projektom je bilo obuhvaćeno ukupno 196 državljana trećih zemalja. U sklopu istog projekta, bavili smo se pitanjima promatranja prisilnih udaljenja u okolnostima pandemije na europskoj razini, razini država članica EU i nacionalnoj razini s *policy* aspekta i aspekta prilagođavanja prakse tim okolnostima, i to izradivši sljedeće materijale: "Krizni menadžment u EU u području prisilnih udaljenja - pregled politika i prakse iz perspektive monitoring organizacije", "Prikaz relevantnih izvora u pogledu postupaka prisilnih povratka državljana trećih zemalja s teritorija EU tijekom pandemije bolesti Covid-19" (uvodni papir za analizu) i „Informaciju o aktivnostima HPC-a usmjerenim na razmjenu iskustava i dobre prakse rada u kriznom stanju s drugim organizacijama civilnog društva iz država članica EU koje su ujedno i monitoring organizacije“.
- Projekt „Praćenje postupanja policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova u području nezakonitih migracija i azila“ (Border monitoring) nije se izvodio u 2020. zbog razmatranja modaliteta izvedbe u aktualnim okolnostima na granici u kojima metoda navedenog projekta obuhvaća samo uvid u spise, s jedne strane te nemogućnosti izlaska na teren zbog pandemije,

no HPC je sudjelovao u nekim aktivnostima na tu temu: izrađena je evaluacija učinaka projekta „Praćenje postupanja policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova u području nezakonitih migracija i azila“ (*Border monitoring*) u 2019. godini; izv.prof.dr.sc. Goranka Lalić Novak sudjelovala na videokonferenciji posvećenoj mogućim poboljšanjima border monitoring mehanizama (17.06.2020.). Nastavno na sudjelovanje na spomenutoj videokonferenciji, poslan je dopis MUP-u u kojem se predlažu mjere u svrhu poboljšanja border monitoring mehanizma, uključujući i prijedlog za formiranje radne skupine koja će se u tu svrhu oformiti kao i popis organizacija i institucija koje bi se potencijalno mogle uključiti u radnu skupinu (26.06.2020.).

Sudjelovanje u zakonodavnom procesu

- Sudjelovanje u javnom savjetovanju (e-savjetovanje) o prioritetima Akcijskog plana za provedbu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2020. do 2022. (<https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=14337>).
- Sudjelovanje u javnom savjetovanju (e-savjetovanje) o Pravilniku o radu u sustavu eSpis. Podnesen je prijedlog izmjene usmjeren na unapređenje bilježenja kaznenih predmeta zločina iz mržnje, a koji je prihvaćen (<https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=15142>).
- Sudjelovanje u konzultacijama u vezi Integracijskog plana EU (ispunjen upitnik za organizacije (21.10.2020.).

Izravni korisnici i njihov broj:

- 47 predstavnika aktera u sustavu azila, sudionika sastanaka Koordinacije za azil
- 1 saborski Odbor
- 25 sudionika međunarodnog kolokvija o primjeni Uredbe o nasljeđivanju
- 24 službenika Odjela za postupak međunarodne zaštite sudionika stručnih sastanaka
- 57 sudionika zagovaračkih sastanaka na temu zločina iz mržnje
- 20 sudionika konzultacijske radionice o pravnim standardima u dokaznom postupku
- 43 predstavnika iz hrvatskih i slovenskih organizacija i institucija s mandatom u području implementacije EU prava/Direktive o žrtvama u odnosu na osobe s invaliditetom u statusu žrtava kaznenih djela
- 30 sudionika konferencije „Aktualnosti u području zaštite djece bez pratnje“
- 26 sudionika okruglog stola “Access to asylum and violence at Croatia’s border: recommendations from civil society“
- 196 državljana trećih zemalja koji su prisilno udaljeni

Ukupno: 469 izravna korisnika.

3. ISTRAŽIVANJA I IZVJEŠTAJI U PODRUČJU LJUDSKIH PRAVA

- U okviru projekta „Unapređenje borbe protiv nesnošljivosti kroz istraživanje, izradu preporuka i obuku/ Improved response to intolerance through research, strategic advocacy, and training

(IRIS)“ objavljeno je izvješće “Zločin iz mržnje u Hrvatskoj – empirijsko istraživanje slučajeva u razdoblju od 2013. do 2018. godine“, u kojem su prikazani rezultati istraživanja provedenog u sklopu projekta te na njima utemeljene preporuke (http://www.hpc.hr/wp-content/uploads/2020/10/ZiM_izvjesce.pdf)

- U sklopu projekta „ARVID – Bolji pristup pravima iz Direktive o žrtvama za osobe s invaliditetom“, kroz 2020. godinu provodilo se istraživanje razine sudjelovanja osoba s invaliditetom kao žrtava i svjedoka u kaznenopravnim postupcima, kao i mogućih problema koji ograničavaju njihovo potpuno sudjelovanje. Završena je prva faza istraživanja u kojoj je napravljena procjena koliko osobe s invaliditetom koriste usluge namijenjene žrtvama kaznenih djela, te koliko ih sudjeluje u kaznenim i prekršajnim postupcima u svojstvu žrtve. U tijeku je provedba istraživanja iskustava osoba s invaliditetom koje su sudjelovale u sudskim postupcima u svojstvu žrtava kaznenih djela, te istraživanje kapaciteta i moguće uloge organizacija koje zastupaju osobe s invaliditetom u pružanju podrške korisnicima koji postanu žrtve kaznenih djela.
- Pripremljen Izvještaj o hrvatskom sustavu azila u 2019. za AIDA (Asylum Information Database), dostupan na <http://www.asylumineurope.org/reports/country/croatia>. ECRE je izvještaj o hrvatskom sustavu azila podijelio s različitim dionicima koji rade na pristupanju Hrvatske Schengenskom prostoru, kao i s ostalim akterima zainteresiranim za situaciju u Hrvatskoj. ECRE je također obavijestio HPC da su zaprimili pozitivne povratne informacije o izvještaju, uključujući od država članica (npr. od Nizozemske), Vijeća Europe i Europske komisija. Nadalje, prema informacijama zaprimljenim od ECRE krajem lipnja o.g., AIDA nacionalni izvještaj, uključujući također i izvještaj o hrvatskom sustavu azila citirani su i korišteni u pripremi godišnjeg izvještaja o azilu kojeg je pripremio Europski potporni ured za azil (EASO), dostupan na linku: <https://easo.europa.eu/sites/default/files/EASO-Asylum-Report-2020.pdf>.
- Pripremljen je i objavljen Nacionalni izvještaj o sustavu azila za 2019. godinu na hrvatskom i engleskom jeziku (<http://www.hpc.hr/2020/07/28/nacionalni-izvjestaj-o-sustavu-azila-za-2019-godinu/>).
- Pripremljen je i objavljen Pregled djelovanja organizacija civilnog društva u sustavu azila u Republici Hrvatskoj u 2019. godini (<http://www.hpc.hr/2020/12/23/pregled-djelovanja-organizacija-civilnog-drustva-u-sustavu-azila-u-republici-hrvatskoj-u-2019-godini/>).
- Izrađena je analiza „Pristup besplatnoj pravnoj pomoći osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita“ (u pripremi za publiciranje).
- Izrađena analiza “Pružanje inicijalnih pravnih informacija o sustavu azila potencijalnim tražiteljima međunarodne zaštite”. u kojoj je prikazana provedba aktivnosti od njezinog početka u listopadu 2017. godine zaključno s lipnjem 2020. godine. U analizi su prikazani određeni trendovi koji se tiču državljanstva osoba koje su se obratile HPC-u, geografske rasprostranjenosti i mjesta ulaska u RH, dobi, ranjivosti osoba, i dr.

- Izrađena Analiza prvostupanjskih odluka MUP-a donesenih u postupku odobrenja međunarodne zaštite.

Izravni korisnici (nije moguće odrediti njihov broj):

- pravni stručnjaci i oni drugih profila, teoretičari i praktičari, iz javnog i privatnog sektora, i iz organizacija civilnog društva koji su profesionalno povezani s područjem zločina iz mržnje
- organizacije civilnog društva i pravni zastupnici tražitelja međunarodne zaštite u europskim državama (20 europskih država), korištenjem AIDA izvještaja
- akteri u sustavu azila
- organizacije koje se bave zaštitom prava žrtava kaznenih djela i prekršaja i organizacije koje se bave zaštitom osoba s invaliditetom

Neizravni korisnici: Radi se o tijelima javne vlasti zadužene za javne politike u području podrške osobama s invaliditetom žrtvama kaznenih djela i prekršaja, u području zločina iz mržnje, migracija i azila.

4. EDUKACIJA ZA CIVILNO DRUŠTVO I JAVNI SEKTOR

- U okviru projekta CISUR izrađen je kurikulum, program i materijali za pilot i *online* treninga o primjeni Uredbe EU br. (650/2012) o nasljeđivanju i održan je dvodnevni pilot trening za pravne praktičare (suce, odvjetnike i javne bilježnike) o primjeni Uredbe EU br. 650/2012 o nasljeđivanju, *online* putem aplikacije Zoom, u Hrvatskoj i Sloveniji (15.05. i 16.05.2020., 22 sudionika) i (https://www.hpc.hr/wp-content/uploads/2020/07/CISUR-pilot-trening_RH.pdf; https://www.hpc.hr/wp-content/uploads/2020/07/CISUR_SI_report-from-the-Pilot-Training.pdf).
- U suradnji s MUP-om RH u okviru Fonda za unutarnju sigurnost, Instrument za financijsku potporu u području vanjskih granica i viza, hitne pomoći, projekta „Jačanje aktivnosti granične kontrole na hrvatskom dijelu vanjske granice zbog povećanog migracijskog pritiska“ održana je edukacija policijskih službenika multiplikatora u području prava na pristup sustavu azila i zaštiti temeljnih prava migranata (14. i 15.09.2020. u Sisku). Na radionici je sudjelovalo 35 policijskih službenika; objavljeno dopunjeno izdanje Priručnika za policijske službenike – „Pravo na pristup sustavu azila i zaštita temeljnih prava migranata (http://www.hpc.hr/wp-content/uploads/2019/07/Pravo-na-pristup-sustavu-azila-i-za%C5%A1tita-temeljnih-prava-migranata_dopunjeno-izdanje-2020.pdf).
- U okviru projekta IRIS, održan je dvodnevni trening o zločinima iz mržnje za policijske službenike (26. i 27.11.2020.) koji neposredno nakon dobivanja informacije o mogućem incidentu s obilježjima kažnjivog djela iz mržnje svojim djelovanjem utječu na ispravno prepoznavanje motiva predrasuda i usmjeravanje izvida ka prikupljanju dokaza o tome radi li se o zločinu iz mržnje. Sudjelovalo je ukupno 20 policijskih službenika (<http://www.hpc.hr/2020/12/28/projekt-iris-unapredenje-borbe-protiv-nesnosljivosti-kroz-istrazivanje-izradu-preporuka-i-obuku-trening-o-zločinima-iz-mrznje/>).

- U suradnji s UNHCR-om i Pravosudnom akademijom održana je edukacija sudaca upravnih sudova na temu „Odobranje međunarodne zaštite: vještačenje u upravnom postupku i upravnom sporu“ (1.10.2020.), *online*, putem platforme Zoom. Na edukaciji je bilo prisutno ukupno 22 sudionika, od čega pet sudaca s upravnih sudova u Zagrebu, Splitu i Osijeku te jedna sutkinja iz Republike Srbije.

Održana predavanja za studente:

- na temu „Sustav azila u Hrvatskoj“ na Fakultetu političkih znanosti (21.01.2020 za 28 studenata).
- tri *online* predavanja na Katedri za Upravno pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu na temu „Sustava azila Hrvatskoj“ (27.11.2020. za 23 studenta, 2.12.2020. za 25 studenata i 8.12.2020. za 23 studenta).
- predavanje na katedri za Obiteljsko pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu na temu prava djece bez pratnje (8.12.2020. za 26 studenata)
- održane su dvije edukacije za studente Pravne klinike na temu „Sustav azila u RH – zakonodavstvo i praksa“ (10.03.2020 za 8 studenata-kliničara, 16.10.2020. (*online*) za 6 studenata-kliničara)

Izravni korisnici i njihov broj:

- 22 sudionika pilot treninga za pravnike praktičare (suce, odvjetnike i javne bilježnike) o primjeni Uredbe EU br. 650/2012 o nasljeđivanju
- 35 policijskih službenika-multiplikatora sudionika edukacije u području prava na pristup sustavu azila i zaštiti temeljnih prava migranata
- 20 policijskih službenika sudionika treninga o zločinima iz mržnje
- 22 sudionika edukacije upravnih sudaca na temu Odobranje međunarodne zaštite: vještačenje u upravnom postupku i upravnom sporu
- 51 student Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
- 28 studenata Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu
- 14 studenata-kliničara Pravne klinike Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Ukupno: 192 izravna korisnika.

ZAKLJUČNO

HPC je u 2020. realizirao plan (i rada i financijski) i djelovao pravovremeno, sukladno propisima i općim aktima udruge, ispunjavajući sve ugovorne obveze. Smatramo da navedeno rezultati dokazuju uspješnost rada HPC-a u izvještajnoj godini u svim svojim programima što je bio i rezultat širenja djelovanja i primanje novih zaposlenika u 2019. godini u kojoj je pripremljen rad u 2020., te uspješno prilagođen novim okolnostima. Valja istaknuti da su postignuti vrijedni rezultati koji nesumnjivo imaju utjecaj na javne politike i društvo.

Priprema djelovanja u 2021. nailazila je na poteškoće, neki očekivani natječaji nisu raspisani, po nekima nismo bili uspješni, krajem godine došlo je do kadrovskih promjena koje su zajedno s realnim očekivanjima donacija utjecale na smanjivanje opsega rada u idućoj godini, te izradi nove organizacijske sheme HPC-a za 2021. koja treba osigurati učinkovitiju organizaciju rada u okolnostima djelovanja u narednoj godini, s fokusom na zadržavanju tzv. core djelatnosti HPC-a i aktivnostima

usmjerenim na razvoj i održivost organizacije, naročito na plansko prijavljivanje na natječaje/javne pozive. Očekujemo stabilnije djelovanje u prvom i drugom kvartalu 2021. za koje smo osigurali provedbu i plana rada i financijskog plana, usprkos produblivanju „Covid-19 krize“ i daljnjoj neizvjesnosti u odnosu na trajanje pandemije.

Vesna Grubić, dipl. iur.
Direktorica

Izv.prof.dr.sc. Goranka Lalić Novak
Predsjednica

